

Шахсий жамғарип бориладиган пенсия ҳисобвақалари очиши ҳамда уларни юритиш тартибига риоя этилиши, шахсий жамғарип бориладиган пенсия ҳисобвақаларига жамғарип бориладиган мажбурий пенсия бадалларининг тўғри тўлиқ ҳисоблаб чиқарилishi ҳамда ўз вақтнада тўланиши устидан назорат қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги органлари, давлат солиқ хизмати органлари ва Халқ банки томонидан амалга оширилади.

Шахсий жамғарип бориладиган пенсия ҳисобвақаларидаги маблағлардан белгиланган мақсадда фойдаланилиши ҳамда фоизлар тўғри ҳисоблаб чиқарилishi устидан назорат Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан, шунингдек Халқ банкининг шу мақсад учун махсус ташкил этиланган бўлинмаси томонидан амалга оширилади.

“ФУҚАРОЛАРНИНГ ЖАМҒАРИ БОРИЛАДИГАН ПЕНСИЯ ТАММИНОТИ ТЎГРИСИДА”ГИ ҚОНУН, 13-МОДДА.

Адолат ҳар ишда ҳамроҳимиз ва дастуримиз бўлсин!

ИНСОН ва ҚОНУН

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИНИНГ ҲУҚУҚИЙ ГАЗЕТАСИ

Сотувда эркян нархда

№ 34
(440)

2005 йил
13 сентябр
сесанба

ИНСОНПАРВАРЛИК ТАМОЙИЛИ КАФОЛАТИ

Юртимиз мустақиллуга эришгач, барча соҳалар қатори суд-ҳуқуқ тизимида ҳам кенг кўламили ислоҳотлар амалга ошириб, бир қатор жиёддий янгиланиши ва ўзгаришларни кўлга кириттиди. Президентимиз Ислом Каримов Олий Мажлиснинг олтинчи сессиясидаги маъруzasida суд ислоҳотлари тўғрисиде тўхтатлиб, шундай деб таъкидлаганди: Суд бўгунги кунда аввалгидек ҳукмрон коммунистик тизимнинг қатагон ва жазолаш аппарати эмас, балки бу ҳар бир инсон ва фуқаронинг ҳуқуқ ҳамда эркинликларни ишончни тарзда қўрқидаши ва ҳимоя килишига қаратилган чинакам мустақил давлат институтига айланмоқда. Фуқароларнинг судга ишончи мустаҳкамланиб бормоқда. Юртимизда бу соҳада бўлаётган ижобий ўзгаришлар босқичма-босқич амалга оширилаётган ислоҳотлар натижасидир.

Суд-ҳуқуқ тизимини либералластиришга картилган ислоҳотлар буғунги кунда ҳам измиз давом этирилаёт. 2005 йил 28 январда бўлиб ўтган Олий Мажлиснинг Конунчилик палатаси ва Сенатининг кўшима мажлиснда Юртбушимиз суд-ҳуқуқ тизимини либералластириш борасида ҳал этилиши лозим бўлган яна бир ўта долзарб масала — жазолаш тизимидан ўлим жазосини чиқариб ташлаш тўғрисидаги таклифи ўргата ташлади. Кўп ўтмай бу тақлиф кўллаб қувватлани ва ўтасидаги топди.

Маълумки, мамлакатимизда амалда бўлган Жиноят кодексининг 7-моддасида инсонпарварлик принципи белгиланган бўлиб, унга кўра жазо ва бошқа ҳуқуқий таъсир чоралари хисмонинг азоб берини ёки инсон кадр-кимматини камситиш мақсадини кўзламаслиги баён этилган.

Хозирги кунда жаҳонда муҳокама ва мунозамарларга сабаб бўлаётган муҳим масалалардан бирни ўлим жазосини жиной жазо чораси сифатидан сақлаб колиши ёки бекор килиш муаммосидир. БМТ Бош Ассамблеясининг 1977 йил 8 декабрдаги резолюциясида: «Ўлим жазоси масаласида кўзда тутилган асосий максад, бундай жа-

зони бекор қилиши эҳтиёждан келиб чиқкан холда, ўлим жазоси кўлланадиган ҳуқуқбузарлар микдорини янада камайтиришдан иборат бўлгомизимозим», дейа таъкидлаб ўтилган.

Тарихга назар ташлайдиган бўлсак, собиқ иттифок даврида 33 турдаги хиноятлар учун ўлим жазоси назарда тутилган эди. 1994 йилга келиб, яъни Жиноят кодексимиз қабул қилингач, 13 та моддадан, 1998 йили 5 та моддадан ўлим жазоси олиб ташланди. 2000 йилда эса 3 та, 2003 йилдан ётиборан ўлим жазоси факат иккита, яъни айни оғирлаштируви холатдан касддан одам ўлдириш ва тароризм жиноятлари учун тадбиқ этиладиган бўлди. Демак, суд-ҳуқуқ тизимини либералластириш борасида амалга оширилаётган тадбирлар мустақил мамлакатимизнинг халқаро ҳуқуқ субъекти сифатида халқаро ҳуқуқатларда зикр этилган мажбурияларни сўзсиз бажараётганинг амалдаги исботидир.

Давлатимиз раҳбарининг 2005 йил 1 августда «Ўзбекистон Республикасида ўлим жазосини бекор килиш тўғрисидаги» Фармонининг эълон килинши истиқлол йилгарида давлатимиз раҳбарининг 1977 йил 8 декабрдаги резолюциясида: «Ўлим жазоси масаласида кўзда тутилган асосий максад, бундай жа-

Истиколол йилларида бунёдкорлик:
пойтахтимизнинг Эски Жўва қисмидаги қад ростлаган
«Ўзбек либослари галераяси» биносининг умумий кўриниши

маҳрум қилиш жазоси кўлланила, маҳкумда ҳаётга ишонч батамом сўймайди, у яъни оиласига, жамиятга қайтиш илингизда бўлади. Демакки, аста-секиниз билан килимшини тушуниб этади ва охир-оқибат пушаймон бўлади.

Амалдаги конунлари мизда жиной жазоларни кўллашдан кўзда тутилган асосий максад жиноят содир этган шахсларни ҳаётда кўп холлардаги жаҳралнувчи томон айбордага ўлим жазоси тайин этилишини тушуниб этади. Бу билан гўё жаҳралнувчи

йинги фаолиятларини жамият учун фойдали тоғонга буришдан иборатdir. Шунингдек, ўлим жазосининг бекор килиншиши суд хатосини тузатишга имкон беради. Зоро, хотрикӣ давлатларам амалиётда судлар томонидан айрим холларда ўлим жазоси нотурғи кўлланганига доир фактлар кайд этилган. Ҳаётда, яъни суд жаҳрёнида кўп холлардаги жаҳралнувчи томон айбордага ўлим жазоси тайин этилишини тушуниб этади. Бу

тарафдагиларнинг кўнгли таскин топади. Бироқ ҳуқуқий маданияти етук бўлган шахслар айбордаги ўлим жазосидан кўра, унинг умрбод ёки узоқ муддатга озодликдан маҳрум этилиши ўзи учун хам оила аъзолари учун хам, оила оғир жазоридир.

Кези келгандаги шунингдеги жоизки, мамлакатимизда амалга оширилаётган ҳуқуқий ислоҳотлар ўлим жазосини бекор килиш учун ҳуқуқий мослашганни, маълум вақт ўтиб ўлимга маҳкум этилган кишининг мавжуд инвалидигига ҳар қандай одам ҳам кўнкади. Демак, айбордага тайинланадиган ўлим жазосидан кўра, унинг умрбод ёки узоқ муддатга озодликдан маҳрум этилиши ўзи учун хам, оила аъзолари учун хам оғир жазоридир.

Кези келгандаги шунингдеги жоизки, мамлакатимизда амалга оширилаётган ҳуқуқий ислоҳотлар ўлим жазосини бекор килиш учун ҳуқуқий мослашганни, маълум вақт ўтиб ўлимга маҳкум этилган кишининг мавжуд инвалидигига ҳар қандай одам ҳам кўнкади. Демак, айбордага тайинланадиган ўлим жазосидан кўра, унинг умрбод ёки узоқ муддатга озодликдан маҳрум этилиши ўзи учун хам, оила аъзолари учун хам оғир жазоридир.

Б.ТАВАККАЛОВ

Мамлакатимизда тадбиркорлик фаолиятини ҳуқуқий кафолати йилдан-йилга мустаҳкамланиб бормоқда. Давлатимиз раҳбарининг 2005 йилнинг 14 шонодаги «Тадбиркорлик субъектларини ҳуқуқий ҳимоя қилиши тизимини янада тақомиллаштириши чора-тадбирлари тўғрисидаги» Фармони бунинг яна бир яққол исботидир.

ИСЛОҲОТЛАРНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ ПОЙДЕВОРИ

Ушбу ҳужжат жамиятни демократластириш ва янгилаш, иқтисодиётни янада эркинластириш бўйича мамлакатимизда амалга оширилаётган ишларнинг тадрижий давомидир. Мазкур Фармонга кўра, 2005 йилнинг 1 юнидан бошлаб тадбиркорлик субъектларига таъсир чораларини, яъни фаолиятни тўхтатиб кўйиш, молиявий санкцияларни кўллаш, банклардаги хисовараклар бўйича операцияларни тўхтатиб кўйиш, ҳуқуқбузарларни предметларини давлат даромадига ўтказиш, айриш фаолият турлари учун лицензия (рухсатнома)ларни тўхтатиб кўйиш ёки амал килиншини тугатиш ва бекор килиш айрим истиснолар билан факат суд орқали кўллантиш тартиби жорий килинди.

Бунга қадар тадбиркорлик субъектларига нисбатан ҳуқуқи чораларини кўллаш ту-

ман (шаҳар) ҳокимликларидан тортиб назорат қиливчи ва ҳуқуқи мухофаза қиливчи идоралар вақолатига киради. Бу эса айрим кийинчилик ва но-мутаносибликларни, сунъий

тўсиклар кўйинши келтириб чиқарди. Жумладан, тадбиркорлик субъектларининг фаолиятини вактнинг тўхтатиб кўйиш “Ўзстандарт” агентлиги, Табииатни мухофаза қилиш кўмита-

ти, архитектура курилиш кўмита-си, соглиқни сақлаш вазирлиги, санитария назорати ва ёнгинга қарши курашиб идоралар вақолатига, банклардаги ҳисоб-вақарлар бўйича операцияларни тўхтатиб кўйиш эса давлат солик, божхона монополия қарши курашиб, табииатни мухофаза қилиш, архитектура ва курилиш кўмиталари, “Ўзстандарт” агентлиги, соглиқни сақлаш вазирлиги, кимматли когозлар бозори фаолиятини мувофиқластириш ва назорат қилиш маркази, марказий банк, алоказа, ўздаво-нефтегаз, ўздавоэнерго-назорат инспекциялари томонидан амалга ошириб келинган. Шунингдек, ҳуқуқбузарларни предметларини давлат даромадига ўтказиш ва божхона идоралари ҳамда республика башкортаси таъсирларни тушуниб этади. Бу билан шуғулланиши таъсирларни тушуниб этади. Бу

демак, 9 ёдуди таъсирларни тушуниб этади.

Отамнинг ушба сўзларига қарши курашиб идораларни тушуниб этади. Бу билан шуғулланиши таъсирларни тушуниб этади. Бу

демак, 9 ёдуди таъсирларни тушуниб этади.

Отамнинг ушба сўзларига қарши курашиб идораларни тушуниб этади. Бу билан шуғулланиши таъсирларни тушуниб этади. Бу

демак, 9 ёдуди таъсирларни тушуниб этади.

Отамнинг ушба сўзларига қарши курашиб идораларни тушуниб этади. Бу билан шуғулланиши таъсирларни тушуниб этади. Бу

демак, 9 ёдуди таъсирларни тушуниб этади.

Отамнинг ушба сўзларига қарши курашиб идораларни тушуниб этади. Бу билан шуғулланиши таъсирларни тушуниб этади. Бу

демак, 9 ёдуди таъсирларни тушуниб этади.

Отамнинг ушба сўзларига қарши курашиб идораларни тушуниб этади. Бу билан шуғулланиши таъсирларни тушуниб этади. Бу

демак, 9 ёдуди таъсирларни тушуниб этади.

Отамнинг ушба сўзларига қарши курашиб идораларни тушуниб этади. Бу билан шуғулланиши таъсирларни тушуниб этади. Бу

демак, 9 ёдуди таъсирларни тушуниб этади.

Отамнинг ушба сўзларига қарши курашиб идораларни тушуниб этади. Бу билан шуғулланиши таъсирларни тушуниб этади. Бу

демак, 9 ёдуди таъсирларни тушуниб этади.

Отамнинг ушба сўзларига қарши курашиб идораларни тушуниб этади. Бу билан шуғулланиши таъсирларни тушуниб этади. Бу

демак, 9 ёдуди таъсирларни тушуниб этади.

Отамнинг ушба сўзларига қарши курашиб идораларни тушуниб этади. Бу билан шуғулланиши таъсирларни тушуниб этади. Бу

демак, 9 ёдуди таъсирларни тушуниб этади.

Отамнинг ушба сўзларига қарши курашиб идораларни тушуниб этади. Бу билан шуғулланиши таъсирларни тушуниб этади. Бу

демак, 9 ёдуди таъсирларни тушуниб этади.

Отамнинг ушба сўзларига қарши курашиб идораларни тушуниб этади. Бу билан шуғулланиши таъсирларни тушуниб этади. Бу

демак, 9 ёдуди таъсирларни тушуниб этади.

Отамнинг ушба сўзларига

